

Læseplan: Amerikansk efterretningstjenestes historie efter Anden Verdenskrig

12. februar:

Introduktion til kursets problematik: WWW betyder på amerikansk ikke længere World Wide Web, men What Went Wrong. Der sigtes selvfølgelig til Irak-krigen, hvor det enkle spørgsmål er, hvor var Saddam Husseins masseødelæggelsesvåben? Sammen med nogle svigt i forbindelse med 11. september terrorismen har det givet Washington anledning til en del selvransagelse og et par reformer. Condoleezza Rice har ligefrem sammenlignet den proces med situationen efter Pearl Harbor, der efter Anden Verdenskrig bidrog til en radikal omstrukturering af de amerikanske sikkerhedspolitiske institutioner med oprettelse af National Security Council og CIA. Jeg medsender som att.dok to artikler, dels en artikel af Kenneth Pollack, der diskuterer forløbet op til Irak-krigen, dels et interview med ham. Bibliografiske data fremgår af artiklerne. De udgør læsestoffet til første gang.

26. februar:

Amerikansk efterretningstjenestes historie.

Læsestof: Lowenthal: Kap. 1, 2 og 3

Kan suppleres med Mark M. Lowenthal: *U.S. Intelligence. Evolution and Anatomy* (i kompendium) og Michael Warner (ed.): *Central Intelligence: Origin and Evolution* (i kompendium)

5. marts:

Organisation, temaer i efterretningstjenesten: Proces, indsamling, analyse, counterintelligence, covert action

Læsestof: Lowenthal: Kap. 4, 5, 6, 7, 8

12. marts

Efterretninger og det politiske system

Læsestof: Lowenthal: Kap. 9, 10, 11, 12, 13

19. marts

Efterretninger: teori og metode

Læsestof: Russ Travers: "A Blueprint For Survival. The Coming Intelligence Failure", *Studies In Intelligence* Vol. 01 No. 1, 1997; Richard J. Kerr and Peter Dixon Davis: "Morning in Pacific Palisades. Ronald Reagan and the President's Daily Brief", *Studies In Intelligence*, Winter 1998-99; Rob Johnston: "Reducing Analytic Error. Integrating Methodologists into Teams of Substantive Experts", *Studies In Intelligence*, Vol 47 No. 1, 2003 (alle i kompendium)

26. marts

Efterretninger, civilisation og kultur

Læsestof: Adda B. Bozeman: "Knowledge and Method in Comparative Intelligence Studies of Non-Western Societies", Roy Godson (ed.): *Comparing Foreign Intelligence: The U.S., the U.S.S.R., the U.K., and the Third World* (McLean, VA.: Pergaman-Brassey's International Defense Publishers Inc. 1988); Adda B. Bozeman: "Statecraft and Intelligence in the Non-Western World", *Conflict*, Vol. 6, no. 1 1985 (begge i kompendium)

2. april

Strategisk efterretningsteori 1

Læsestof: Shulsky og Schmitt

Kan suppleres med Kent, master på sekretariatet

16. april

Strategisk efterretningsteori 2

Læsestof: Shulsky og Schmitt

Kan suppleres med Kent, master på sekretariatet

23. april

USA's partisankrig i Afghanistan 1979-1992

Læsestof: Erslev Andersen (i kompendium)

Kan suppleres med Steve Coll: Ghost Wars samt kildesamlingen om Afghanistan fra The National Security Archive, George Washington University: <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/>

30. april

Iran-Contra 1986-87

Læsestof: The Robert Gates File, The National Security Archive, George Washington University:

<http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB208/index.htm>

7. maj

11. september terrorismen 2001

Læsestof: Seymour Hersh: "What Went Wrong. The C.I.A. and the failure of American Intelligence", *The New Yorker*, 1 October 2001 (i kompendium) samt 9-11 Commission: <http://www.9-11commission.gov/>

14. maj

Irak-krigen 2003:

Læsestof: Richard L. Russell: "Intelligence Failures", Policy Review, No. 123, February 2004; *The Washington Post*: "Tenet: Analysts Never Claimed Imminent Threat Before War", February 5, 2004; NIE – National Intelligence Estimate October 2002. Key Judgments. Iraq's Continuing Programs for Weapons of Mass Destruction; Stephen F. Hayes: "Case Closed. The U.S. government's secret memo detailing cooperation between Saddam Hussein and Osama Bin Laden", *The Weekly Standard*, Vol. 009, Issue 11; Michael Isikoff & Mark Hosenball: "Case Decidedly Not Closed. The Defense Dept. Memo allegedly proving a link between Al Qaeda and Saddam does nothing of the sort", *Newsweek Web Exclusive*, November 19, 2003; Jeffrey Goldberg: "The Unknown. The C.I.A. and the Pentagon take another look at Al Qaeda and Iraq", *The New Yorker*, 2 October 2003; Seymour Hersh: "Selective Intelligence. Donald Rumsfeld has his own special sources. Are they reliable?", *The New Yorker*, 5 May 2003 (alle i kompendium)

21. maj

Reform af efterretningstjenesten

Læsestof: Lowenthal: kap. 14

Kan suppleres med 9-11 commission: <http://www.9-11commission.gov/>

Læseplan: Etablering af orden, magt og ret i USA og Mellemøsten

Område 1 på Kandidatuddannelsen i Mellemøststudier

Organisation

Forløbet varetages af lektor Lars Erslev Andersen, Ph.d. stipendiat Emily Hartz (Center for Etik og Ret) og Ph.d. stipendiat Søren Hove. Der påtænkes at invitere gæsteforelæsere.

Det arrangeres som 4 seminarer. Undervisningen vil hver gang være organiseret i to dages seminarer, der vil forløbe som følgende: Torsdage kl 10-17 (3 forelæsninger) og fredage kl. 10-13 (1 forelæsning + en fælles diskussion/gæsteforelæser

Emnet

Efter George H.W. Bush 11. september 1990 i en tale i den amerikanske kongres introducerede vendingen den ny verdensorden har strømmen af bøger og artikler, der diskuterer denne ny orden i forhold til alle tænkelige sammenhænge været overvældende. Derimod har det været sparsomt med systematiske studier af, hvad begrebet orden i

samfundsmæssig og global sammenhæng egentlig betyder og hvordan tolkningen af begrebet historisk er blevet fortolket forskelligt. Det er karakteristisk, at de mest systematiske studier faktisk er publiceret før ideen om den nye verdensorden blev introduceret som paradigme efter den kolde krig. De mest kendte og indflydelsesrige studier er Eric Voegelins fembinds værk *Order and History* (1956-1987), Carl Schmitts *Der Nomos der Erde im Völkerrecht des Jus Publicum Europaeum* fra 1950 (Engelsk udgave: *The Nomos of the Earth* fra 2003) samt Hedley Bulls *The Anarchical Society. A Study of Order in World Politics* fra 1977. På baggrund af en introduktion til disse tre teorier vil faget sætte fokus på begrebet orden i studiet af internationale forhold med stadig hensyn til USA's Mellemøstpolitik. Vi vil foreslå en tilgang, hvor begrebet verdensorden ses som udtryk for en tolkning (teori), der rækker udover en forståelse af internationale relationer som relationer mellem stater eller som udtryk for international lov. Ved således at insistere på begrebet verdensorden ser vi ikke internationale relationer alene som konkurrerende staters kamp om magt eller som de konsekvenser fordeling af magt mellem stater har for den internationale system, men som foreslået af Bull og til dels af Schmitt som et forhold mellem orden og anarki i mere fundamental forstand. Dette indebærer, at internationale relationer nødvendigvis må ses i et værdiperspektiv, hvor tolkninger af moral, frihed, retfærdighed, civilisation, individ i forståelsen af forholdet mellem ret og magt såvel nationalt som internationalt. Verdensorden ses i forlængelse heraf ikke som en social kontrakt eller en international retslig overenskomst, men et værdigrundlag, der har karakter af et politisk og kulturelt fællesskab, der ses som mulighedsbetingelsen for etablering af sociale kontrakter og international ret. Dette indebærer, at enhver orden er bestemt ved grænse, der kan være territorial eller begrebslig, og som er bestemmende for hvordan trusler i en given orden fortolkes og tackles: hvad og hvem hører til den givne orden, hvad truer den, og hvem og hvad er udenfor og hvordan tackles dette udenfor? Ved at fokusere på orden er det således hensigten at fokusere på niveauer såvel under (transnationale identifikationsfigurer) som over det statslige niveau (det regionale, men også f.eks. forestillinger om den vestlige, den islamiske, den arabiske verden) og undersøge deres betydning for statens politiske handlingspotentiale samt for regionale relationer samt endelig samspillet mellem regionale forhold og ikke statslige aktører (al-Qaida, Hizbollah, Det Muslimske Broderskab etc.). Det er tesen, at politisk orden kan studeres på tre niveauer: det levede livs orden, dvs. historiske, sociologiske og kulturelle forhold, der udgør horisonten for samfunds organisation, den skrevne orden, dvs. formaliseringen af politisk orden i lov og ret samt endelig visionen om den ideelle orden, dvs. ideologien, grundfortællingerne. Det er endvidere ideen i faget, at den nuværende 'krig mod terror' kan forstås som en del af en strid om fortolkningen af orden, herunder verdensorden. Faget introducerer og diskuterer derfor teorier om forholdet mellem orden, ret og magt samt teorier om forholdet mellem verdensorden, stat og nation som oplæg til en undersøgelse af den nuværende terrorismekonflikt. På baggrund af den skitserede teori vil vi empirisk, historisk, undersøge etableringen af to meget forskellige ordner, nemlig den amerikanske orden fra revolutionen, uafhængigheden og frem til etableringen af USA som supermagt og den mellemøstlige orden som resultat af fredsaftalerne efter Første Verdenskrig. Endelig vil vi sætte fokus på den islamistiske revolte mod den amerikanske orden og ideen om en verdensorden baseret på liberale principper. Den islamistiske vision om orden, verdensorden, og de revolterende organisationers militante bestræbelse på at bekæmpe den amerikanske orden modstilles krigen mod terror navnlig med fokus på USA's juridiske praksis i behandlingen af terrorister (Guantanamo, Patriot Act., Renditions etc.).

Bøger der skal købes til faget:

Carsten Selch Jensen (red): *"Retfærdig krig – om legitimering af krig og voldsudøvelse i historien"* (Syddansk Universitetsforlag 2006)

Gerges, Fawaz A: *The Far Enemy: Why Jihad Went Global*. (Cambridge University Pres, 2005)

John Lewis Gaddis: *Surprise, Security, and the American Experience* (Cambridge: Harvard U.P. 2004)

Margaret MacMillan: *Paris 1919. Da Den Store Krig sluttede* (København: Borgen 2004)

Lars Erslev Andersen: *Den Tabte Uskyld. Verdensorden. Værdikamp. Islamisme* (Syddansk Universitetsforlag 2006)

Seminar 1 (1. og 2. februar): Teori - Introduktion til magt, ret og orden

Forelæsninger:

1. Lars: Introduktion til fagets problemstilling og til teorier om begrebet orden. Relevans for studiet af Mellemøsten
2. Den internationale diskussion om en ny verdensorden og konsekvenser for USA's Mellemøstpolitik, herunder betydningen af 11. september terrorismen

3. Emily: Introduktion til forskellige teorier om undtagelseslovgivning I
4. Diskussion på holdet (1 time)
5. Emily: Introduktion til forskellige teorier om undtagelseslovgivning II
6. Gæsteforelæsning ved amanuensis Mikkel Thorup, Afdeling for Idehistorie, Aarhus Universitet

Litteratur:

Lars Erslev Andersen: "I frihedens navn – Krigen mod terror som den retfærdige krigs genkomst" i Carsten Selch Jensen (ed) *Retfærdig krig* (Syddansk Universitetsforlag, Odense 2006)

Kurt Villads Jensen: "Realiseret næstekærlighed. Teologi og politik bag korstogene" i Carsten Selch Jensen (ed) *Retfærdig krig* (Syddansk Universitetsforlag, Odense 2006)

Carsten Bach-Nielsen: "Den retfærdige krig og den europæiske nationalisme" i Carsten Selch Jensen (ed) *Retfærdig krig* (Syddansk Universitetsforlag, Odense 2006)

Steffen Kjeldgaard: "Den retfærdige krig i reformationens århundrede" i Carsten Selch Jensen (ed) *Retfærdig krig* (Syddansk Universitetsforlag, Odense 2006) (ca. 40 sider)

Carl Schmitt: *The Nomos of the Earth in the International Law of the Jus Publicum Europaeum* (New York: Telos 2003), Part 1 pp 42-83.

Lars Erslev Andersen "Terrorisme og verdensorden. Ansatser til en hermeneutisk analyse" – kan downloades på <http://www.humaniora.sdu.dk/middle-east/workingpapers2.html?menu=Publikationer&lang=dk>

Lars Erslev Andersen: *Den Tabte Uskyld. Verdensorden. Værdikamp. Islamisme* (Syddansk Universitetsforlag 2006)

Mark Tushnet [ed.], *The Constitution in Wartime*, Duke University Press, 2005

- Tushnet: "Emergencies and the idea of constitutionalism" (i kompendium)

A. V. Dicey, *Introduction to the Study of the Law of the Constitution*, Liberty Fund, 1982 (i kompendium)

Benjamin Constant, *Political Writings*, translated and ed. by Biancamaria Fontana, Cambridge University Press, 1988 (i kompendium)

Clinton Rossiter, *Constitutional Dictatorship*, Harcourt, Brace & World, 1963 (i kompendium)

John Locke side, *Two Treatises of Government*, Everyman, J. M. Dent, 1993 (i kompendium)

Oren Gross & Fionnula Ní Aoláin, *Law in Times of Crisis*, Cambridge University Press, 2006 (i kompendium)

Carl Schmitt, *Politische Theologie*, 8. udgave, Duncker & Humboldt, Berlin, 2004 (i kompendium)

Kilder:

Amerikanske højesteretssager (i kompendie)

Brest m.fl: *Processes of Constitutional Decisionmaking, Cases and Materials*, Fifth Edition, Aspen Publishers, Inc. 2006

- *Korematsu v. United States*

Supplerende litteratur:

N. J. Rengger: *International relations, political theory and the problem of order* (Routledge, London, 1999), 232 sider, uddrag

Mikkel Vedby Rasmussen: "Tilbage til 1914 - globalisering, terror og imperium".
i: *Politiske processer og strukturer i det 21. århundrede* s. 31-74. Morten Kelstrup & Ove Kaj Pedersen & Ib Damgaard Pedersen (red.). Forlaget Politiske Studier, København 2004.

Oren Gross & Fionnula Ní Aoláin, *Law in Times of Crisis*, Cambridge University Press, 2006

Hedley Bull: *The Anarchical Society. A Study of Order in World Politics* (New York: Columbia U.P. 1995), 328 sider

Seminar 2 (d. 15. og 16. marts): Etablering af den amerikanske orden

Forelæsninger:

1. Lars: Etableringen af Amerikansk orden og amerikansk sikkerhedspolitisk teori fra George Washington til afviklingen af Den Kolde Krig
2. Emily: Guantanamo og diskussioner om norm og undtagelse I
3. Lars: The Neoconservative Turn. Sikkerhedspolitisk teori efter 9/11
4. Diskussion på holdet (1 time)
5. Emily: Guantanamo og diskussioner om norm og undtagelse II
6. Gæsteforelæsning: Carsten Bagge Lausten, lektor, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet (bekræftet)

Litteratur:

John Lewis Gaddis: *Surprise, Security, and the American Experience* (Cambridge, MA: Harvard U.P. 2004). **94 ns**

Francis Fukuyama: *America at the Crossroads. Democracy, Power, and the Neoconservative Legacy* (New Haven: Yale U.P. 2006, "the Neoconservative Legacy", pp 12-65. (i kompendium)

Carl Schmitt: Partisanens teori (i kompendium)

Giorgio Agamben, *State of Exception*, The University of Chicago Press, 2005 (i kompendium)

Bület Diken & Carsten Bagge, *The Culture of Exception*, Routledge Taylor & Francis Group, 2005 (i kompendium)

Amy Kaplan, "Where is Guantanamo?" i *American Quarterly*, 2005, Vol. 57, No. 3 (i kompendium)

Fleur Johns, "Guantanamo Bay and the Anihilation of the Exception" i *The European Journal of International Law*, 2005, Vol. 16, No. 4, side 613-635 (i kompendium)

Kilder:

Lovstof (i kompendie)

- Joint Resolution of 18. september 2001, "Authorization for Use of Military Force"
- Detainee Treatment Act of December 18, 2005
- Bush military Order fra 13. november 2001: Detention, Treatment, and Trial of Certain Non-Citizens in the War Against Terrorism

Amerikanske højesteretssager (i kompendie)

- Rasul v. George W. Bush (også i kompendie)

Supplerende litteratur:

Robert Kagan: *Dangerous Nation*, (Alfred A. Knopf, New York 2006)

Mark S. Joy: *American Expansionism 1783-1860* (London: Pearson 2003)

Anders Stephanson: *Manifest Destiny. American Expansion and the Empire of Right* (New York: Hill and Wang 1995)

Arthur M. Schlesinger, Jr.: *War and the American Presidency* (New York: 2004)

Seminar 3 (19. og 20. april): Versailles traktaten, Folkeforbundet og etablering af det Moderne Mellemøsten

Forelæsninger:

1. Søren: I. Verdenskrig og nedbrydelsen af det gamle Mellemøsten
2. Lars: Woodrow Wilson, Versailles og ideen om en ny verdensorden: nationernes selvbestemmelse, mandater, Folkeforbundet
3. Søren: Kampen om en ny mellemøstlig orden. Arabisk nationalisme, stat og samfund. Saudi-Arabien som case
4. Diskussion på holdet (1 time)
5. Lars: Demokrati og udvikling af stat og samfund i Mellemøsten. Regional versus verdensorden
6. Gæsteforelæsning: Morten Valbjørn, ekstern lektor, Center for Mellemøststudier, SDU og Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet

Litteratur:

D. K. Fieldhouse: *Western Imperialism in the Middle East 1914-1958* (Oxford University Press) – som minimum kap 1, 2 samt konklusionen. (masterkopi kan lånes).

Lustick, Ian (1997): "The absence of Middle Eastern Great Powers: Political 'Backwardness' in historical perspective", *International Organization*, vol. 51, no 4 (i kompendiet).

Kostiner, Joseph & Teitelbaum, Joshua "State-formation and the Saudi Monarchy" i Kostiner 2000 (ed) "*Middle East Monarchies*". (2000) (i kompendiet).

Lars Erslev Andersen: *Den Tabte Uskyld. Verdensorden. Værdikamp. Islamisme* (Odense: Syddansk Universitetsforlag 2006), "Det demokratiske dilemma i det autoritære Mellemøsten", pp 90-117.

Margaret MacMillan: *Paris 1919. Da Den Store Krig sluttede* (København: Borgen 2004), Første del: Freden forberedes, Anden del: En ny verdensorden og pp 27-131 + Syvende del: Mellemøsten i flammer pp 373-483

Kilder:

Versaillestraktaten, Folkeforbundet, tekster om mandat-begrebet. Udleveres på seminaret.

Seminar 4 (d. 10. og 11. maj): Revolte mod den herskende orden – al-Qaida's politiske ideologi og utopi

Forelæsninger:

1. Lars: Salafismens idehistorie og USA's partisankrig i Afghanistan 1979-1992
2. Søren: Den globale jihad eller den nationale kamp
3. Emily: Diskussion af amerikanske terror-sager
4. Diskussion på holdet (1 time)
5. Fredag ved Søren og Emily: Opgave-vejledning og diskussion (gennemgang og diskussion af studerendes synopsis til opgaver)

Litteratur:

Osama Bin Laden: "Oh People of Islam", tale publiceret af *As-Sahab* 26. april 2006 (i kompendiet)

Fawas Gerges: *The far Enemy* (Cambridge University Press, Cambridge 2005) side 1-151.

Peter Bergen: *The Osama bin Laden I know* (Free Press, New York 2006) kapitlerne "the birth of Al Qaeda" og "Al Qaeda goes global" (i kompendiet).

Lars Erslev Andersen: "Fra amerikansk jihad til jihad mod Amerika USA's partisankrig i Afghanistan 1979 – 1992" (i kompendiet)

Kilder:

Lovstof (i kompendie)

- Joint Resolution of 18. september 2001, "Authorization for Use of Military Force"
- Detainee Treatment Act of December 18, 2005
- Military Commissions Act of October 17, 2006

Amerikanske højesteretssager (i kompendie)

Brest m.fl: *Processes of Constitutional Decisionmaking, Cases and Materials*, Fifth Edition, Aspen Publishers, Inc. 2006

- Ex Parte Milligan
- Youngstown Sheet & Tube Co. v. Sawyer
- Hamdi v. Rumsfeld
- Ex Parte Quirin
-

Desuden sagerne:

- Hamdan v. Rumsfeld
- Hamdan v. Rumsfeld, Brief for Respondents samt Memorandum on "Humane Treatment of al Qaeda and Taliban Detainees" fra sagens JOINT APPENDIX

FFI-kildesamlingen side 114-142

- Osama bin Ladens brev til Kong Fahd 1995
 - Osama bin Laden krigserklæring 1996
 - Osama bin Ladens jihad mod jøder og korsfarere 1998
- (alle tre taler er i kompendiet)

Uddrag af Ayman Zawari: *Knights under the Prophet's banner* (2001) – udleveres til timerne.